

KRISTIINANKAUPUNKI

S2 OPS-

Suomi toisena kielenä opetussuunnitelma

1-9 lk

Liitetty perusopetuksen seutukunnalliseen opetussuunnitelmahan 21.10.2019 suomenkielisen koulutuslautakunnan päätöksellä 21.10.2019, 53§.

FINSKA SOM ANDRASPRÅK OCH LITTERATUR

Modersmål för elever med annat modersmål

Med stöd av 12 § i lagen om grundläggande utbildning kan undervisning i modersmålet enligt vårdnadshavarens val ges förutom i finska, svenska, samiska, romani eller teckenspråk också i ett annat språk som är elevens modersmål. I det fallet undervisas nämnda modersmål enligt det timantal i modersmål och litteratur som fastställs i 8 § i statsrådets förordning 422/2012. Den lokala läroplanen utarbetas och den eftersträlvade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen finska och litteratur eller svenska och litteratur. Utbildningsanordnaren eller skolan utarbetar en språkspecifik läroplan utgående från grunderna. Den språkspecifika läroplanen kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare. Läroplanen ska utarbetas med hänsyn till elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning omgivningen stödjer utvecklingen av elevens eget modersmål.

Uppgiften för läroämnet modersmål och litteratur, mål i anslutning till inlärningsmiljöer och arbetsätt, handledning, differentiering och stöd samt utvärdering gäller också lärokursen finska som andraspråk och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas med stöd av Statsrådets förordning 422/2012 i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare. Syftet med denna lärokurs är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier. Syftet med undervisningen är att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på finska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen stödjer utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språkutveckling inom olika kunskapsområden.

Lärokursen finska som andraspråk och litteratur har som särskilt uppdrag att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för livslång språkinlärning. Undervisningen i finska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleven att bygga upp sin språkliga och kulturella identitet i det mångkulturella och -mediala samhället.

Inlärning av finska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen finska som andraspråk och litteratur är att använda sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskapen ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera har ett samband. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagspråk till ett språk som behövs i abstrakt tänkande. De får färdigheter att ge språkligt

uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen värdesätts och utnyttjas de språk som eleverna behärskar.

Behovet av lärokursen finska som andraspråk och litteratur bestäms gemensamt av de lärare som undervisar eleven. Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen. En elev kan studera enligt lärokursen finska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är finska, svenska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. I samband med kartläggning av behovet av lärokursen beaktas även följande aspekter:

- elevens kunskaper i finska är bristfälliga inom ett eller flera av språkets delområden och är ännu inte tillräckliga för att eleven kunde delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller
- elevens kunskaper i finska inte ännu är tillräckliga för studier enligt lärokursen finska och litteratur.

En elev som studerar enligt lärokursen finska som andraspråk och litteratur får undervisning i finska eller svenska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i finska och litteratur. Undervisningen planeras utgående från elevens inlärningsbehov och det språkutvecklingsskede eleven befinner sig i. Om lärokursen finska som andraspråk och litteratur valts för en elev ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen finska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas. Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter i samband med att man ställer upp mål och väljer innehåll. Vid behov utarbetas en plan för elevens lärande. I undervisningen används målinriktat olika lärmiljöer som stödjer mångsidig språkutveckling såväl i skolan som utanför den. Eleven kan övergå till att läsa finska enligt lärokursen finska och litteratur, om hen har tillräckliga förutsättningar för att lära sig finska enligt målsättningarna för den lärokursen.

I årskurserna 1–2 ligger undervisningens tyngdpunkt i att skapa en grund för elevernas finska språk samt läs- och skrivfärdigheter samt i att utveckla elevernas studie- och kommunikationsfärdigheter. Undervisningens uppgift är att väcka elevernas intresse för språk, uttrycksätt och för att tolka och producera olika slags texter.

Centrala innehållsområden som anknyter till målen för lärokursen finska som andraspråk och litteratur i årskurserna 1–2

Eleven utvecklar sina språk- och kommunikationsfärdigheter och sin textkompetens genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleven mångsidigt kan utveckla de färdigheter som anknyter till språk, litteratur och övrig kultur. Innehållsområdena stödjer målen och i undervisningen utnyttjas elevernas erfarenheter och de lokala möjligheterna. Innehållet formas till helheter för de olika årskurserna.

I 1 Att kommunicera: Eleverna tränar artigt språkbruk, att fråga, svara, begära, berätta, uttrycka åsikter och berätta om sina känslor i olika situationer i vardagen och i skolan. Eleverna övar sig på att lägga märke till hur språket fungerar i olika situationer: artighetsfraser, åsikts- och känslouttryck, frågeformulering samt att ange nutid och förfluten tid i berättelser. Eleverna tränar uttal, hörförståelse och att lyssna och lära sig av andra. Roll- och teaterlekar samt andra interaktiva övningar utnyttjas i samband med att sagor, berättelser, ramsor och faktatexter behandlas i undervisningen.

I 2 Att tolka texter Elevernas läsfärdigheter och läsförståelse främjas genom användning av begreppen text, bild, rubrik, stycke, mening, punkt, ord, stavelse, bokstav och fonem. Eleverna tränar att läsa gemensamt och individuellt valda skönlitterära texter och faktatexter, undersöker vad de betyder och hur de är uppbyggda samt kopplar det lästa till de egna erfarenheterna och delar med sig av sina läsoplevelser. Eleverna arbetar bland annat med bilder, barnlitteratur och enkla fakta- och medietexter. Eleverna bekantar sig med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och miljö i berättande och beskrivande texter. Eleverna tränar lässtrategier, vidgar ordförrådet och uttrycksförmågan och lär sig att känna igen berättelsens grundelement (huvudperson, plats, tid och händelseförlopp).

I 3 Att producera texter: Eleverna bekantar sig med olika textgenrer och deras typiska drag, såsom ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna övar sig på att producera olika slags skrivna och talade texter både individuellt och tillsammans med andra. Skrivfärdigheterna tränas både för hand och på tangentbord.

I 4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna reflekterar över språkets och kulturens betydelser i olika kommunikationssituationer i skolan samt i olika texter som eleverna hör eller läser. Eleverna tränas att ge akt på olika språk och talspråkliga varianter i skolan, i medier och på fritiden. Eleverna övar sig att använda språkliga begrepp för att förstå hur en diskussion fungerar. Eleverna söker litteratur som intresserar och bekantar sig med berättelser, lekar och festtraditioner inom olika kulturer.

I 5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna ges modeller för olika språksituationer som har med skolan och lärandet att göra och de får bekanta sig med texter i olika läroämnen. Eleverna genomför enkla uppgifter i informationssökning med koppling till olika läroämnen, både självständigt och tillsammans med andra. Eleverna observerar sin omgivning, tolkar bilder och skriva texter samt tränar att förmedla information genom att berätta. Eleverna övar sig att använda digitala verktyg för att skaffa information, för att lära sig och för att utvärdera sitt lärande. Elevens kunskaper i det egna modersmålet används som stöd för lärandet.

Målen för läroämnet finska som andraspråk och litteratur för årskurserna 1–2

Undervisningsmål	Innehålls- områden	Breda kunskaper
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att använda sina kommunikations- och samarbetsfärdigheter i olika kommunikationssituationer i skolan och i vardagen samt stärka förmågan att lyssna och förstå det som sägs	I1	K2, K4
M2 träna och uppmuntra eleven att berätta om sina tankar och känslor och att diskutera olika ämnen samt stärka ordförrådet och de uttryckssätt som behövs för det	I1	K1, K2, K7
M3 uppmuntra eleven att utveckla sitt mod att uttrycka sig språkligt och kroppsligt samt stärka elevens fantasiförmåga genom att uppmuntra eleven att delta och uttrycka sig mångsidigt, även med hjälp av drama	I1	K1, K2, K7
Att tolka texter		
M4 motivera och handleda eleven att lära sig läsa och utveckla sitt ord- och begreppsförråd	I2	K1, K2, K4
M5 uppmuntra eleven att läsa och diskutera texter och litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna	I2	K2, K4
Att producera texter		
M6 handleda eleven att träna produktion av olika textgenrer och behärska de ord och språkstrukturer som behövs i dem	I3	K2, K4
M7 handleda eleven att träna att skriva för hand och att använda tangentbord samt att planera och producera texter	I3	K4, K5

M8 uppmuntra eleven att träna grunderna i rättstavning	I3	K1, K4, K5
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M9 motivera eleven att utveckla sin språkmedvetenhet genom att iaktta olika varianter av talspråk i den närmaste omgivningen och hjälpa eleven att märka att det egna språkbruket kan påverka andras språkliga beteende	I4	K4, K6, K7
M10 motivera eleven att lyssna på och läsa litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna och handleda eleven att välja litteratur som intresserar samt lära eleven använda biblioteket och bli bekant med barnkultur	I4	K2, K4
M11 handleda eleven att känna igen och uppskatta olika språk och kulturer i sin miljö och att kunna sätta sig in i olika människors situationer och livsskeden	I4	K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M12 hjälpa eleven att utveckla en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, skriva och lära sig språk	I5	K1, K2, K4
M13 handleda eleven att utveckla sina språkfärdigheter i olika läroämnen och att studera i skolan viktiga textgenrer och genretypiska drag	I5	K1, K2, K4
M14 handleda eleven att observera sitt eget språkbruk och att utvärdera sitt eget språklärande	I5	K1, K2, K4

Innehållet i S2-undervisningen i årskurs 1

I1 Att kommunicera

- handledning i att lära sig artigt språkbruk i olika situationer i skolan och i vardagen
- eleven uppmuntras att använda språket genom att delta och uttrycka sig
- handledning i att uttrycka sina åsikter och berätta om sina känslor

I2 Att tolka texter

- handledning i att förbättra sin läsfärdighet samt vidga sitt ord- och begreppsförråd
- eleven handleds i hur man läser texter och berättar om dem

I3 Att producera texter

- eleven övar sig på att producera olika texter
- handledning i att producera text både för hand och på tangentbord
- eleven övar sig på att lägga märke till detaljer i skrivna texter (stora begynnelsebokstäver och punkt i slutet av meningen)

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- handledning i att ge akt på olika talspråkliga varianter i näromgivningen
- eleven handleds i att använda sig av att lyssna på och läsa litteratur som lämpar sig för åldern och språkkunskaperna
- eleven handleds att känna igen olika språk och kulturer i sin miljö

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- handledning i att ge akt på olika språksituationer som har med skolan och lärandet att göra
- eleven utvecklar sina språkkunskaper utvecklas genom att bekanta sig med texter i olika läroämnen
- eleven handleds i att observera sina egna språkkunskaper

Innehållen i IS-undervisningen i årskurs 2

I1 Att kommunicera

- eleven handleds i att lägga märke till hur språket fungerar i olika situationer
- elevens ordförråd som behövs för att berätta om sina åsikter, känslor och diskutera stärks
- handledning i att använda språket i sin helhet och även med hjälp av fantasin

I2 Att tolka texter

- handledning i att utveckla läsfärdigheten att bli mera flytande
- eleven handleds i att tolka texter och deras betydelser

I3 Att producera texter

- eleven handleds i att producera olika texter, eleverna bekantar sig med olika textgenrens ordförråd och att producera språkliga strukturer
- eleven handleds i att planera och producera texter
- handledning i att kontrollera rättskrivningen i egna texter och göra korrigeringar

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- eleven handleds i att beakta att ens eget språkbruk kan påverka andras språkliga beteende
- eleven handleds i att använda bibliotek och delta i kulturevenemang som lämpar sig för åldern
- eleven handleds i att läsa sådan litteratur som hen är intresserad av
- eleven handleds i att uppskatta och identifiera olika språk och kulturer samt sätta sig in i andra människors situationer

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- eleven handleds i informationssökning självständigt och i grupp
- informations- och kommunikationsteknologi används i informationssökning, inläring och utvärdering av eget lärande
- att bekanta sig med de texttyper som används i skolan
- eleven handleds i att reflektera över utvecklingen av sin språkinläring

I årsklasserna 3–6 är den särskilda uppgiften att stödja utvecklingen av kunskaper i finska språket samt att förbättra läs- och skrivfärdigheterna och göra kommunikationsfärdigheterna smidigare och mångsidigare. Elevernas språkkunskaper och starka sidor beaktas i undervisningen. I samband med att man tolkar och producerar texter stärks förmågan att granska olika språkliga drag och litteratur och framskrider till att kunna läsa längre texter och dela med sig av läsoplevelsena på ett mångsidigt sätt.

Centrala innehållsområden som anknyter till målen för lärokursen finska som andraspråk och litteratur i årskurser 3–6

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att vidga de färdigheter som har en anknytning till språk, litteratur och övrig kultur på ett mångsidigt sätt. Undervisningens innehåll ska stödja målsättningarna och utnyttja elevernas erfarenheter och lokala möjligheter. Innehållet ska formas till helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera: Eleverna övar tillsammans att berätta, uttrycka och beskriva åsikter utgående från olika ämnesområden och texter. Eleverna handleds att uttrycka sig mångsidigt och att utnyttja drama som ett arbetssätt. Eleverna undersöker och använder språket som en del av den dagliga verksamheten med fokus på situationsbundna fraser och uttryck, tidsuttryck i berättelser, modalitet, jämförande beskrivningar samt indirekt anföring och hur man hänvisar till någon annans tal. Eleverna ges träning i att uttala, lyssna och lära sig av det hörda. Eleverna deltar i att planera och genomföra den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet.

I2 Att tolka texter: Eleverna tränar att läsa skönlitteratur och olika fakta- och medietexter flytande samt att utnyttja för situationen och ändamålet lämpliga lässtrategier. Undervisningen ska främja kännedomen om olika textgenrer och litterära grundbegrepp. Eleverna lär sig att känna igen språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter. Eleverna övar sig att urskilja åsikter, värderingar och informationskällor i texter och att bedöma informationens tillförlitlighet. Eleverna övar att uppfatta delarna i en mening (sats, förhållandet mellan huvudord och bestämning, satsdel) som stöd för läsförståelsen. Eleverna klassificerar ord utgående från betydelse och form. Eleverna reflekterar

över hur ordböjning påverkar betydelsen och lär sig hur man böjer verb i olika tidsformer. Eleverna tränar att beskriva, jämföra och reflektera över betydelser och hierarkier hos ord, synonymer, språkliga bilder, talesätt och begrepp. Eleverna ges också träning i att ge akt på hur person och tid uttrycks i en text. Ord- och begreppsförrådet vidgas.

I3 Att producera texter: Eleverna tränar att skriva flytande, grunderna i att producera och behandla texter samt behärskning av språknormer. Eleverna tränar både individuellt och tillsammans med andra. Eleverna producerar för åldern lämpliga berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter och tränar samtidigt ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer. Eleverna bekantar sig med skrivprocessens faser och bearbetar texter utifrån respons.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna undersöker hur olika situationer och ämnen skapar variationer i språket genom att iaktta kommunikationssituationer i skolan och på fritiden samt hur variationer kommer till uttryck i olika typer av talade och skrivna texter. Eleverna reflekterar över betydelser hos ord, fraser och texter och bekantar sig samtidigt med olika sätt att klassificera dem. Eleverna bekantar sig med kännetecknen för finskt tal- och skriftspråk. Eleverna lär sig centrala lagbundenheter i språket (ordklasser och satser, böjning av substantiv och verb, sammansättning och avledning) och olika sätt att skapa betydelser. Eleverna bekantar sig med skön- och faktalitteratur, filmer och medietexter riktade till barn och unga och stiftar samtidigt bekantskap med biblioteket som en resurs. Eleverna bekantar sig också med nya och gamla arter av olika kulturtraditioner som har anknytning till barnens och de ungas värld.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Eleverna lär sig att dela upp läs-, skriv-, lyssnande- och talprocesser i mindre delar och att träna delfärdigheter samt olika skriv- och lyssnartekniker. Eleverna tränar att känna igen och använda viktiga begrepp och uttryck i olika läroämnen. I undervisningen används digitala verktyg för att lära eleverna att söka information inom olika kunskapsområden och för att eleverna ska lära sig utvärdera sitt lärande i förhållande till målen för undervisningen. Eleverna vägleds att handla etiskt med respekt för upphovsrätt och integritet. I undervisningen stärks elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål som ett stöd för allt lärande.

Målen för läroämnet finska som andraspråk och litteratur för årskurserna 3–6

Undervisningens mål	Innehålls- områden	Breda kunskaper
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen	I1	K1, K2, KL4
M2 motivera eleven att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation	I1	K1, K2, K4

M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra	I2	K1, K4
M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer	I2	K2, K4
M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser samt att vidga repertoaren av ord och begrepp	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och digitalt, både individuellt och tillsammans med andra	I3	K1, K4, K5
M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och tillsammans med andra samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion	I3	K1, K2, K4
M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons	I3	K1, K2, K4
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M10 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet och att iaktta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i finskt tal- och skriftspråk	I4	K2, K4

M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsoplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare	I4	K2
M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmuntra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar	I4	K2, K4
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet	I5	K1, K2, K7
M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen	I5	K4, K7
M15 uppmuntra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrkt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K6, K7

Innehållen i I2-undervisningen i årskurs 3

M1 Att kommunicera

- handledning i hur man berättar och vidgar sitt ordförråd så att dessa färdigheter blir mångsidigare
- eleven handleds i att undersöka språket som en del av verksamheten och öva situationsbundna fraser och uttryck
- eleven deltar i att planera och genomföra den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet handledning i hur man utvecklar sitt uttal samt förmågan att lyssna och lära sig av det hörda.
- eleven handleds att uttrycka sig mångsidigt med hjälp av verbala uttryckssätt

M2 Att tolka texter

- handledning i hur man läser texter (flytande)
- eleven handleds i att utveckla sin förmåga att tolka talade texter
- ordförrådet vigs och undervisningen främjar kännedomen om olika textgenrer och litterära grundbegrepp

M3 Att producera texter

- eleven handleds att producera för åldern lämpliga texter genom att skriva för hand och med tangentbord
- skrivprocessen för berättande texter stärks genom att eleverna övar och vidgar sitt ordförråd och fraseologi samt språkliga strukturer
- eleven handleds i att muntligt analysera sina egna texter

M4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- handledning i att förbättra språkmedvetenheten
- eleven handleds att läsa litteratur skriven för barn och uppmuntra till att använda bibliotekstjänster
- eleven handleds att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i omgivningen

M5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- eleven handleds i att skapa en positiv uppfattning om sig själv som språkanvändare
- eleven handleds i att använda språk i olika läroämnen i sin egen klass
- eleven handleds i att utveckla sina kunskaper och språkliga medel för självstyrda studier, informationssökning och för att kunna strukturera information både självständigt och i grupp i olika läroämnen

Innehållen i M2-undervisningen i årskurs 4

M1 Att kommunicera

- eleven handleds i att uttrycka sina åsikter
- eleven handleds i att undersöka språket som en del av verksamheten (tidsuttryck i berättelser)
- eleven deltar i planeringen och genomförandet av den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet
- handledning i att utveckla sitt uttal samt förmågan att lyssna och lära sig av det hörda
- eleven handleds i att uttrycka sig mångsidigt med hjälp av verbala och icke-verbala uttryckssätt

M2 Att tolka texter

- eleven handleds i att använda kunskap om olika textgenrer
- eleven handleds i att utveckla sin förmåga att tolka skrivna texter
- eleven vidgar sitt ordförråd
- eleven handleds i att känna igen språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter

M3 Att producera texter

- eleven handleds i att producera för åldern lämpliga texter genom att skriva för hand och med tangentbord
- skrivprocessen stärks och eleverna övar och vidgar ordförrådet och fraseologin samt språkliga strukturer i texter som styr planeringen
- eleven handleds i att analysera och bedöma sina egna texter

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- eleven handleds i att observera hur språket används i olika kontexter
- eleven handleds i att mångsidigt bekanta sig med litteratur och kultur samt att använda bibliotekstjänster
- elevens flerspråkiga och mångkulturella identitet stöds

M5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- eleven handleds i att skapa en positiv uppfattning om sig själv som språkanvändare och språkinlärare
- eleven handleds att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen
- eleven handleds i att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information både självständigt och i grupp i olika läroämnen

Innehållen i M2-undervisningen i årskurs 5

M1 Att kommunicera

- eleven handleds i att i grupp beskriva olika teman och texter
- eleven handleds i att undersöka språket som en del av verksamheten (modalitet)
- eleven deltar i planeringen och genomföringen av den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet
- eleven handleds i att öva uttal, lyssna och lära sig av det hörda
- eleven handleds i att uttrycka sig själv med hjälp av kreativitet

M2 Att tolka texter

- eleven handleds att använda information om texttyper för att urskilja och bedöma informationens tillförlitlighet.
- eleven handleds att utveckla sin förmåga att tolka talade och skriva texter i olika situationer
- eleven vidgar sitt ordförråd
- träning i att urskilja åsikter, värderingar och informationskällor i texter och att bedöma informationens tillförlitlighet.

M3 Att producera texter

- eleven handleds i att självständigt producera för åldern lämpliga berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter genom att skriva för hand och med tangentbord.
- skrivprocessen och dess planering stärks genom att eleverna tränar och utvidgar ordförrådet och fraseologin i enkla argumenterande texter samt språkliga strukturer
- eleven handleds i att analysera sina egna texter samt bedöma och förbättra dem med hjälp av feedback från läraren

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- eleven handleds att lägga märke till olika drag i olika språk
- eleven handleds i att läsa och utöver detta även att dela med sig av läsoplevelser och använda bibliotekstjänster
- eleven handleds i att utnyttja sin egen språkrepertoar

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- elevens positiva uppfattning om sig själv som språkanvändare och -inlärare stärks
- eleven handleds i språkanvändning i olika läroämnen i elevens egen årskurs
- eleven handleds i att utveckla sina kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och i grupp i olika läroämnen

Innehållen i I2-undervisningen i årskurs 6

I1 Att kommunicera

- eleven handleds i att undersöka språket som en del av verksamheten (jämförelse i beskrivning, indirekt framställning och hänvisning till någon annans tal)
- eleven deltar i planeringen och genomföringen av den egna klassens och skolans interaktiva och kulturella verksamhet
- eleven handleds i att öva uttal, lyssna och lära sig av det hörda
- eleven handleds i att uttrycka sig själv på så sätt att man beaktar andra deltagare

I2 Att tolka texter

- eleven handleds att använda information om texttyper för att urskilja och bedöma informationens tillförlitlighet självständigt och i grupp.
- eleven handleds att utveckla sin förmåga att tolka talade och skrivna texter i olika situationer med hjälp av ändamålsenliga läs- och förståelsestrategier
- eleven utökar sitt ordförråd
- eleven handleds i att träna på förhållandena mellan satsdelar (satsmotsvarighet som stöd för textförståelse)
- eleven handleds i att träna beskrivande och jämförande av ordens, synonymernas, språkbildernas och frasernas samt begreppens betydelser och hierarkier
- eleven handleds i att lära sig förstå hur person och tid uttrycks i text

I3 Att producera texter

- eleven handleds i att producera mångsidiga för åldern lämpliga berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter både för hand och med tangentbord självständigt och i grupp.
- skrivprocessen och dess planering förstärks genom att eleven tränar och utökar sitt ordförråd, fraseologi samt språkstrukturer i berättande, instruerande och enkla argumenterande texter

- eleven handleds i att analysera sina egna texter, bedöma och förbättra dem med hjälp av feedback från läraren och andra elever

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- eleven handleds i att upptäcka reglerna för det finska tal- och skriftspråket
- eleven handleds i att dela med sig av läsoplevelser, uppmuntras i att läsa ungdomslitteratur och handleds i att använda bibliotekstjänster
- eleven handleds i att utnyttja och utveckla sin egen språkrepertoar

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- elevens uppfattning om sig själv som språkanvändare och -inlärare förstärks och eleven uppmuntras att ställa inlärningsmål
- eleven handleds i språkanvändning i olika läroämnen i sin egen klass
- eleven handleds i att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrda studier, informationssökning och för att kunna strukturera information både självständigt och i grupp i olika läroämnen

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i lärokursen finska som andra språk och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Bedömningsföremål i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen	I1	Kommunikativa färdigheter och uttrycksförmåga	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer, utnyttjar sina språkkunskaper och kan diskutera och arbeta utgående från olika teman och texter.
M2 motivera eleven att stärka förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation	I1	Förmåga att förstå texter och interagera i kommunikationssituationer	Eleven förstår lärarens kommunikation och annat tal då situationen eller ämnet är bekant eller då läraren ger handledning.

och annan muntlig kommunikation			Eleven kan agera ansikte mot ansikte i kommunikationssituationer.
M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra	I1	Förmåga att använda olika uttryckssätt i kommunikationssituationer	Eleven uttrycker sig mångsidigt genom att använda olika uttryckssätt och kan ta hänsyn till sin samtalspartner.
Att tolka texter			
M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra.	I2	Förmåga att läsa flytande samt förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter	Eleven läser olika texter flytande. Eleven känner igen en berättelse, en faktatext och en värderande text och tränar tillämpning av kunskap om genretypiska drag i tolkningen och bedömningen av texter.
M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja läs- och förståelsestrategier ändamålsenligt i olika situationer	I2	Förmåga att tolka texter	Eleven deltar i olika situationer där språk används och har en förmåga att tolka skrivna och talade texter.
M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse samt att vidga repertoaren av ord och begrepp	I2	Hur ord- och begreppsrepertoaren vidgas samt förmåga att dra slutsatser om en texts betydelse	Eleven har en relativt stor ord- och begreppsrepertoar och kan identifiera textbetydelser som kräver slutledning.

Att producera texter			
M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med tangentbord, både individuellt och tillsammans med andra	I3	Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i produktionen av texter, förmåga att skriva för hand och med tangentbord	Eleven kan under handledning använda språk som kännetecknar berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleven kan skriva finska för hand och har tillägnat sig färdigheter att skriva med tangentbord.
M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att producera texter både självständigt och tillsammans med andra samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer som behövs vid textproduktion	I3	Förmåga att producera texter	Eleven kan skriva hela texter och uppvisar kännedom om rättskrivning i sina texter. Eleven behärskar rubriksättning, styckeindelning och fäster uppmärksamhet vid ordval.
M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons	I3	Förmåga att bedöma texter och att ge och ta emot respons	Eleven kan bedöma sina egna texter, är medveten om styrkor och utvecklingsbehov i sitt skrivande och kan ge och ta emot respons.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M10 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet och att iaktta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i finskt tal- och skriftspråk	I4	Förmåga att observera och jämföra olika drag i språk och språkbruk	Eleven känner igen lagbundenheter i språket och kan med hjälp av gängse begrepp beskriva hur språket varierar i olika situationer. Eleven kan ge exempel på språk och dialekter i sin omgivning.

M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare	I4	Kännedom om litteratur och kultur	Eleven läser barn- och ungdomslitteratur och kan delta i diskussioner om sina läsupplevelser och om övrig barn- och ungdomskultur.
M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmuntra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar	I4	Förmåga att reflektera över kulturell mångfald	Eleven kan beskriva flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i sitt eget liv och i sin omgivning.
Att använda språket som stöd för allt lärande			
M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet	I5	Förmåga att ställa upp mål för lärandet	Eleven kan under handledning ställa upp mål för lärandet.
M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen	I5	Förmåga att observera språket i olika läroämnen	Eleven läser med hjälp av stöd texter eller delar av texter som används i olika läroämnen och kan beskriva hur de är uppbyggda.

M15 uppmuntra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och tillsammans med andra	15	Förmåga att bygga upp en text och söka information	Eleven kan söka information om ett visst ämne och producera en strukturerad muntlig eller skriftlig presentation av ämnet självständigt eller i grupp. Eleven kan under handledning välja ett sätt att söka information som är lämpligt med tanke på sammanhanget och ämnet.
--	----	--	--

FINSKA SOM ANDRA SPRÅK

Modersmål för elever med annat modersmål

Med stöd av 12 § i lagen om grundläggande utbildning kan undervisning i modersmålet enligt utbildningsanordnarens utbud och vårdnadshavarens val ges förutom i finska, svenska, samiska, romani eller teckenspråk också i ett annat språk som är elevens modersmål. I det fallet undervisas nämnda modersmål enligt det timantal i modersmål och litteratur som fastställs i 8 § i statsrådets förordning 422/2012. Läroplanen utarbetas och den eftersträvade nivån för undervisningen fastställs utgående från lärokursen finska och litteratur eller svenska och litteratur. Utbildningsanordnaren eller skolan utarbetar en språkspecifik läroplan utgående från grunderna. Den språkspecifika läroplanen kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare.

Läroplanen ska utarbetas med hänsyn till elevernas språkliga och kulturella bakgrund samt i vilken omfattning omgivningen stödjer utvecklingen av elevens eget modersmål. Uppgiften för läroämnet finska som andra språk och litteratur, Modersmål och litteratur, mål i anslutning till inlärningsmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt utvärdering gäller också lärokursen finska som andraspråk och litteratur.

Lärokursens särskilda uppgift

Enligt förordningen om timfördelning kan invandrare i stället för att följa lärokursen i modersmål och litteratur, som bestäms av skolans undervisningsspråk, helt eller delvis undervisas i svenska eller finska enligt en lärokurs som är speciellt inriktad för invandrare.

Syftet med denna lärokurs enligt Statsrådets förordning 422/2012 ÅRSKURSER 7–9 är att stödja barnens och de ungas utveckling till fullvärdiga medlemmar i språkgemenskapen och ge dem språkliga förutsättningar för fortsatta studier.

Undervisningen eftersträvar att utveckla elevernas multilitteracitet för att de ska kunna söka information och förstå, producera, bedöma och analysera olika slags talade och skrivna texter på finska i daglig kommunikation, i skolarbetet och i samhället. Undervisningen ska stödja utvecklingen av de olika delområdena av språkkunskaperna samt språk som används inom olika kunskapsområden. Det särskilda uppdraget i lärokursen finska som andraspråk och litteratur är att stödja utvecklingen av flerspråkighet hos

eleverna samt väcka intresse och erbjuda redskap för att utveckla språkkunskaperna under hela livet. Undervisningen i finska som andraspråk ska i samarbete med hemmen, undervisningen i det egna modersmålet och de övriga läroämnena hjälpa eleven att bygga upp en språklig och kulturell identitet i ett mångkulturellt och -medialt samhälle.

Kunskaper i finska stödjer integreringen i det finländska samhället. Utgångspunkten för lärokursen finska som andraspråk och litteratur är att utnyttja sådana textgenrer och språksituationer som är relevanta och viktiga för att eleven ska kunna undersöka och analysera språkets former, betydelser och användning. Språkkunskaperna ska utvecklas inom alla delområden: hörförståelse, tal, läsförståelse och skrivande. Förmågan att förstå och förmågan att producera ska utvecklas samtidigt. Elevernas språkkunskaper ska utvidgas från konkret vardagspråk till ett språk som lämpar sig för abstrakt tänkande. Eleverna ska få färdigheter att ge språkligt uttryck åt iakttagelser och företeelser och sina personliga tankar, känslor och åsikter på ett för situationen lämpligt sätt. I undervisningen ska de språk som eleverna behärskar värdesättas och utnyttjas. En elevs behov av lärokursen finska som andraspråk och litteratur fastställs gemensamt av de lärare som undervisar eleven.

Elevens vårdnadshavare fattar beslut om valet av lärokurs. Eftersom undervisningen ska ordnas enligt elevernas ålder och förutsättningar är det viktigt att valet av lärokurs gör det möjligt för eleven att få undervisning enligt den mest lämpliga lärokursen. En elev kan studera enligt lärokursen finska som andraspråk och litteratur om elevens modersmål inte är finska, svenska eller samiska eller eleven i övrigt har en flerspråkig bakgrund. Då behovet av lärokursen kartläggs ska också följande eventualiteter tas i betraktande:

- elevens kunskaper i finska är bristfälliga inom ett eller flera delområden av språkkunskaperna och räcker inte ännu till för att eleven ska kunna delta i den dagliga interaktionen och det dagliga skolarbetet som en jämlik medlem i skolgemenskapen, eller
- elevens kunskaper i finska räcker inte ännu till för studier enligt lärokursen finska och litteratur. En elev som studerar enligt lärokursen finska som andraspråk och litteratur får undervisning i finska som andraspråk antingen helt eller delvis i stället för undervisning i finska och litteratur.

Undervisningen läggs upp utgående från elevens behov att lära sig och det skede av språkutvecklingen som eleven befinner sig i. Om lärokursen finska som andraspråk och litteratur valts för eleven ska elevens utveckling och prestationer bedömas enligt målen och kriterierna för lärokursen finska som andraspråk och litteratur oberoende av i vilken undervisningsgrupp undervisningen ordnas.

Det är viktigt att eleven tar del av samma texter och textgenrer som de övriga eleverna i samma årskurs. Om en elev flyttat till Finland mitt i den grundläggande utbildningen är det viktigt att ta hänsyn till elevens språkkunskaper och tidigare kunskaper och färdigheter då målsättningarna och innehållet i undervisningen fastställs.

Vid behov görs en plan för elevens lärande. Olika lärmiljöer som stödjer en mångsidig utveckling av språkkunskaperna ska användas på ett målinriktat sätt i undervisningen, både i skolan och utanför skolan.

Det är möjligt att övergå till att läsa finska enligt lärokursen finska och litteratur, om eleven har tillräckliga förutsättningar för att lära sig finska enligt lärokursens målsättningar. Lagen om grundläggande utbildning 628/1998, 30 § 188 Lagen om grundläggande utbildning 628/1998, 3 §

I årskurserna 7–9 är det särskilda målet för undervisningen att befästa och förbättra elevernas färdigheter i finska språket, inlärningsstrategier, kommunikationsfärdigheter samt multilitteracitet.

I undervisningen beaktas elevernas språkkunskaper och styrkor. Elevernas språkkunskaper, textrepertoar och kulturkännedom utvidgas. Undervisningen ger eleverna färdigheter för fortsatta studier, samhället och

arbetslivet. I litteraturundervisningen uppmuntras eleverna att läsa mångsidigt, upplevelserikt och analytiskt.

Centrala innehåll som anknyter till målen för lärokursen finska som andraspråk och litteratur i årskurser 7–9

Eleverna lär sig språk- och kommunikationsfärdigheter och utvecklar sin förmåga att arbeta med texter genom att använda språk i olika situationer och arbeta mångsidigt med språk. Innehållet i undervisningen väljs så att eleverna får möjlighet att mångsidigt utveckla de färdigheter som anknyter till språk, litteratur och övrig kultur. Undervisningens innehåll stödjer uppnåendet av målen och i undervisningen utnyttjas erfarenheter och lokala möjligheter.

Innehållet formas till helheter för de olika årskurserna.

I1 Att kommunicera: Eleverna tränar formella kommunikationssituationer såsom att argumentera, kommentera, referera samt att hålla och åskådliggöra en muntlig presentation. Eleverna tränar sina färdigheter i att med ett diskuterande arbetssätt analysera olika ämnen och texter. Eleverna undersöker och använder språket i olika funktioner och situationer och övar samtidigt etablerade fraser och uttryck, familjära och formella uttryck, modalitet, hur man uttrycker sin åsikt kraftigt och mera dämpat, samt sammanfattar och hänvisar till någon annans tal. Eleverna övar sig att lyssna och förhålla sig kritiskt till det hörda och att använda det hörda som modell för sin egen kommunikation. Eleverna tränar förmågan att uttrycka sig genom tal och helhetsgestaltning (med medel som är kopplade till kropp, ljud, tid och rum). Eleverna tränar att hålla förberedda muntliga presentationer.

I2 Att tolka texter: Eleverna fördjupar sig i att läsa mångsidigt och analysera texter som är viktiga med tanke på studier, samhälle och kultur. Texterna läses med fokus på värderingar, ideologier och påverkningsmedel (hur tolkningen påverkas av perspektiv, meningsstruktur, benämningar på personer och företeelser, språkliga bilder och ironi). Undervisningen befäster elevernas förmåga att tillämpa lässtrategier dynamiskt och vidgar elevernas ord- och begreppsörråd. Eleverna tränar att analysera i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter med fokus på språkliga drag samt att känna igen litterära stilriktningar i texter. Eleverna övar att analysera egna och andras texter samt att ge och ta emot respons.

I3 Att producera texter: Eleven producerar i synnerhet förklarande, argumenterande och instruerande texter och vidgar samtidigt sin repertoar av textgenrer. Eleven handleds att göra mångsidigt bruk av ordförråd, fraseologi och språkliga strukturer (bl.a. infinita konstruktioner som koncentrerar formuleringen) i sina texter. Undervisningen stärker behärsksningen av skrivprocessens olika faser och användning av olika informationskällor. Eleven tränar olika stilarter och register samt olika sätt att uttrycka person och tid på ett konsekvent sätt i en text. Eleverna lär sig att välja lämpliga uttryckssätt för olika texter.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna undersöker texter och reflekterar över språkets betydelser och strukturer (satsdelar, modalitet, rektion) samt hur språkliga val påverkar textens ton och stil. Det finska språket jämförs med andra för eleverna bekanta språk och eleverna undersöker hur olika språk påverkar varandra. Eleverna bekantar sig med språksituationen i Finland och med de centrala skedena i finska språkets utveckling. Eleverna bekantar sig med litteratur, film, teater och mediekultur. Elevernas förståelse av den kulturella mångfalden stöds genom att kulturella upplevelser från olika tider och olika håll i världen jämförs. Eleverna undersöker kritiskt mediernas funktion i sina egna liv och i samhället.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande: Undervisningen stödjer elevernas färdigheter att läsa, skriva, lyssna på och tala texter inom olika kunskapsområden. Eleverna jämför hur språk används i

vardagen och inom olika kunskapsområden. Undervisningen stärker elevernas förmåga att använda digitala verktyg för att söka information, lära sig och utvärdera sitt lärande. Undervisningen fördjupar elevernas förmåga att använda sitt eget modersmål samt andra bekanta språk som stöd för allt lärande.

Bedömningskriterierna för lärokursen finska som andra språk i årskurserna 7–9

Undervisningens mål	Innehåll som anknyter till målen	Mångsidig kompetens, till vilket målet anknyter
Att kommunicera		
M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället	I1	K1, K2, K4
M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter	I1	K2, K4, K5
M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer	I1	K2
Att tolka texter		
M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten orden och de språkliga strukturerna.	I2	K1, K2, K4
M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra	I2	K1, K2, K4
Att producera texter		
M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna	I3	K1, K2, K4
M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna I3 för standardskriftspråket samt behärsknigen av det		K2, K3

ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer

Att förstå språk, litteratur och kultur

Handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet I4 och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen språkets strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val		K4
M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den finska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handled eleven att känna till hur olika texter förhåller sig till varandra	I4	K2
M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser	I4	K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika lärstilar och lära sig av andra	I5	K1, K2, K7
M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden	I5	K1, K4, K6
M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K5, K6

BILD NUMMER 2:

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i finska som andraspråk och litteratur

Mål för undervisningen	InnehållFöremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Att kommunicera		

M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället	I1	Kommunikativa färdigheter	Eleven kan medverka konstruktivt i kommunikationssituationer.
M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter	I1	Förmåga att förstå i kommunikationssituationer	Eleven förstår formellt tal, kommunikationen i undervisningen och media.
M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer	I1	Förmåga att uppträda	Eleven kan förbereda en presentation självständigt och uppträda och uttrycka sig själv på ett för situationen lämpligt sätt.
Att tolka texter			
M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna.	I2	Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter	Eleven kan närma sig texter kritiskt och känna igen textgenrer. Eleven kan med hjälp av ändamålsenliga begrepp beskriva de genretypiska dragen för en berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande text. Eleven förstår att texter har olika mål och syften.
M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra	I2	Förmåga att tolka texter	Eleven kan dra slutsatser och ställa kritiska frågor utgående från texter.
Att producera texter			
M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter	I3	Förmåga att tillämpa kunskap om textgenrer i produktionen av texter	Eleven utnyttjar kunskap om de genretypiska dragen för en berättande, beskrivande,

självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna

instruerande, argumenterande och förklarande text i sin skriftliga och muntliga produktion.

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärskningen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer

I3

Behärskning av skriftspråket

Eleven producerar förståeliga och koherenta texter, känner huvudsakligen till och kan tillämpa grundreglerna för skriftspråket i sitt skrivande.

Att förstå språk, litteratur och kultur

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val

I4

Hur den språkliga medvetenheten utvecklats

Eleven kan beskriva språkliga och textuella drag i texter, reflektera över deras betydelser samt beskriva skillnader mellan olika register och stilar.

Mål för undervisningen

Innehåll som anknuter till målen
Kompetens som målet anknuter till

Att kommunicera

M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället I1 K1, K2, K4

M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter I1 K2, K4, K5

M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer I1 K2

Att tolka texter

M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna I2 K1, K2, K4

M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra I2 K1, K2, K4

Att producera texter

M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna I3 K1, K2, K4

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsksningen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer I3 K2, K3

Att förstå språk, litteratur och kultur

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val I4 K4

M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den svenska och i synnerhet finlandssvenska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till hur olika texter förhåller sig till varandra I4 K2

M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser	I4	K2
Att använda språket som stöd för allt lärande		
M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika lärstilar och att lära sig av andra	I5	K1, K2, K7
M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden	I5	K4, K6
M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt att planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K5, K6

Målet för I2-undervisningen i årskurs 7

Målet för IS-undervisningen i årskurs 7 är att eleven lär sig studiefärdigheter och befästa elevens grundläggande språkkunskaper. Om eleven har tillräckligt goda språkkunskaper kan hen studera endera delvis eller helt i undervisningsgruppen för modersmål och litteratur men bedömningen sker i enlighet med I2-läroplanen. Överföring av elev till läroplanen för modersmål och litteratur ska grunda sig på en omfattande bedömning av elevens språkkunskaper. En elev som överförs från den förberedande undervisningen ska studera i enlighet med målen för årskurs sju även om hen i övrigt skulle studera i ett högre stadium.

Mål för undervisningen

Innehåll som anknäyer till målen

Mångsidig kompetens som målet anknäyer till

Att kommunicera

M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället I1 K1, K2, K4

M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter I1 K2, K4, K5

M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer. I1 K2

Att tolka texter

M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsörråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten orden och de språkliga strukturerna. I2 K1, K2, K4

Att producera texter

M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna I3 K1, K2, K4

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsknigen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer. I3 K2, K3

Att förstå språk, litteratur och kultur

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val I4 K4

M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den finska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handled eleven att känna till ur olika texter förhåller sig till varandra. I4 K2

M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser.	I4	K2
<i>Att använda språket som stöd för allt lärande</i>		
M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika lärstilar och lära sig av andra.	I5	K1, K2, K7
M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden.	I5	K1, K4, K6
M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra	I5	K1, K5, K6

Innehållen i I2-undervisningen i årskurs 7

M1 Att kommunicera

- Eleven använder etablerade fraser och uttryck
- Eleven tränar kommunikationssituationer i vardagen och i skolan t.ex. med hjälp av övningar med inslag av drama.
- Eleven tränar sina färdigheter i grupparbete, särskilt att fungera som en del av en grupp.

M2 Att tolka texter

- Eleven lär sig att tolka texter som är viktiga med tanke på studierna, särskilt övningar i anknytning till att läsa och förstå texter i läroböcker.
- Även läsning av andra enkla informativa texter, t.ex. tidningsartiklar.
- Eleven lär sig effektiva lässtrategier.
- Eleven utvecklar sitt ordförråd med hjälp av mångsidiga texter.

M3 Att producera texter

- Eleven producerar enkla texter t.ex. korta berättelser, meddelanden och olika anvisningar.
- Fraser, konstruktioner och övriga formsaker som anknyter till texttyperna.
- Övning av olika stilarter och register.
- Olika sätt att uttrycka person och tid i texterna

M4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- Eleven bekantar sig med texttyper som hen känner till t.ex. sagor, serier, noveller
- När man bekantar sig med litteratur används lättläst litteratur om det med tanke på elevens språkkunskaper är nödvändigt.
- Eleven reflekterar på kulturell mångfald med hjälp av skönlitteratur.
- Förståelsen för kulturell mångfald stöds genom att jämföra kulturella erfarenheter från olika delar av världen och under olika tider.

M5 Att använda språk som stöd för allt lärande

- Elevens färdigheter att använda sitt eget modersmål som stöd för allt lärande förbättras.
- Eleven stöds i att värdesätta sin egen kultur och språk och använda kunskaper om sin egen kultur och sitt eget språk i studierna.
- Elevens färdigheter att använda digitala verktyg för informationssökning, inläring och utvärderande av sitt eget lärande stärks.

Målen för I2-undervisningen i årskurs 8

Att kommunicera

M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och i samhället I1 K1, K2, K4

M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter I1 K2, K4, K5

M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer I1 K2

Att tolka texter

M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna. I2 K1, K2, K4

Att producera texter

M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna I3 K1, K2, K4

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket I3 K2, K3 samt behärsknigen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer

Att förstå språk, litteratur och kultur

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för I4 K4 språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val

M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den finska I4 K2 litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till ur olika texter förhåller sig till varandra

Att använda språket som stöd för allt lärande

M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt I5 K1, K2, K7 sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika lärstilar och lära sig av andra

M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika I5 K1, K4, K6 kunskapsområden

M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt I5 K1, K5, K6 planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra

Innehållen i I2-undervisningen i årskurs 8

M1 Att kommunicera

- Familjär och formell stil
- Modalitet
- Att lära sig hur man sammanfattar och hänvisar till någon annans tal
- Hur man uttrycker sina åsikter och motiverar dem

M2 Att tolka texter

- Elever tränar på att ge och ta emot respons.
- Elever tränar på att analysera egna och andras texter samt ge och ta emot respons.
- Elever lär sig hur man på ett smidigt sätt kan tillämpa olika lässtrategier.

I3 Att producera texter

- Processkrivning
- Användning av informationskällor och hänvisningsetik

- Träning i hur man producerar ställningstagande texter, t.ex. insändare
- Satsmotsvarigheter och infinita komprimeringar som hjälpmedel för skrivandet

I4 Att analysera språk och litteratur

- Eleverna undersöker texter och reflekterar över språkets betydelser, strukturer (satsdelar, modalitet, rektion) och samt hur språkliga val påverkar textens stil.
- Eleverna bekantar sig med film och dramatext som texttyper.
- Eleverna jämför det finska språket med andra för eleven bekanta språk och undersöker hur olika språk påverkar varandra.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- Undervisningen fördjupar elevens förmåga att använda sitt eget modersmål samt andra för eleven bekanta språk som stöd för allt lärande.
- Undervisningen stödjer elevens färdigheter att läsa, skriva, lyssna på och tala texter inom olika kunskapsområden.

Målen för I2-undervisningen i årskurs 9

Att kommunicera

M1 uppmuntra eleven att utveckla färdigheter att handla målinriktat, etiskt och konstruktivt i olika kommunikationssituationer i skolan och samhället I1 K1, K2, K4

M2 handleda eleven att fördjupa förmågan att lyssna och förstå formellt tal, kommunikationen i undervisningen och talade medietexter I1 K2, K4, K5

M3 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att uppträda och uttrycka sig målmedvetet och utnyttja olika uttryckssätt i olika situationer I1 K2

Att tolka texter

M4 handleda eleven att använda sin kunskap om textgenrer för att tolka texter, vidga elevens ord- och begreppsförråd, handleda eleven att lära sig använda lässtrategier effektivt samt utveckla elevens förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser utgående från texten, orden och de språkliga strukturerna. I2 K1, K2, K4

M5 handleda eleven att läsa texter kritiskt både självständigt och tillsammans med andra I2 K1, K2, K4

Att producera texter

M6 handleda eleven att stärka förmågan att planera, producera och bearbeta texter självständigt och tillsammans med andra samt att kunna utnyttja olika textgenrer som källor och modeller för de egna texterna I3 K1, K2, K4

M7 hjälpa eleven att befästa kunskaperna om normerna för standardskriftspråket samt behärsknigen av det ordförråd och de strukturer som behövs för produktion av olika textgenrer I3 K2, K3

Att förstå språk, litteratur och kultur

M8 handleda eleven att fördjupa sin språkliga medvetenhet och intressera sig för språkliga fenomen, hjälpa eleven att känna igen strukturer, olika register, stildrag och nyanser och förstå betydelser och följder av olika språkliga val I4 K4

M9 inspirera eleven att bekanta sig med olika litteraturgenrer, den finska litteraturen, dess historia och kopplingar till världslitteraturen samt att handleda eleven att känna till ur olika texter förhåller sig till varandra I4 K2

M10 vidga elevens kulturuppfattning och lära eleven att analysera flerspråkighet och kulturell mångfald i skolan och i samhället och att lära eleven se kulturella likheter och kulturbundenheter i och mellan olika företeelser I4 K2

Att använda språket som stöd för allt lärande

M11 handleda eleven att befästa en positiv uppfattning om sig själv och sitt sätt att kommunicera, läsa, producera texter och lära sig språk, handleda eleven att iaktta och jämföra olika sätt att lära sig samt att lära sig av andra I5 K1, K2, K7

M12 handleda eleven att lägga märke till hur språket används inom olika kunskapsområden I5 K1, K4, K6

M13 uppmuntra eleven att utveckla förmågan att söka information samt planera, strukturera och utvärdera sitt arbete självständigt och tillsammans med andra I5 K1, K5, K6

Innehållen i I2-undervisningen i årskurs 9

M1 Att kommunicera

- Eleven tränar att hålla en förberedd muntlig presentation och håller planerade muntliga presentationer.
- Grundläggande färdigheter i muntlig kommunikation: användning av kropp, ljud, tid och rum
- Eleven utvecklar sina färdigheter i att uttrycka sig
- Eleven tränar sig att agera i kommunikations- och interaktionssituationer utanför skolan.

M2 Att tolka texter

- Eleven tränar att skilja på de språkliga dragen i reflekterande, argumenterande och instruerande texter och känna igen litteraturens stildrag i texterna.
- Eleven fördjupar sig i att mångsidigt läsa och analysera texter som är viktiga med tanke på studier, samhälle och kultur. Texterna analyseras med fokus på värderingar, ideologier och påverkningsmedel (hur tolkningen påverkas av perspektiv, meningsstruktur, benämningar på personer och saker, metaforer och ironi).
- Elevens förmåga att tillämpa lässtrategier dynamiskt befasts och elevernas ord- och begreppsförråd vidgas.

I3 Att producera texter

- Eleven tränar olika stilarter och register samt olika sätt att uttrycka person och tid på ett konsekvent sätt i en text. Eleven lär sig att välja lämpliga uttryckssätt för olika texter.
- Eleven producerar i synnerhet reflekterande, argumenterande och instruerande texter och vidgar samtidigt sin repertoar av textgenrer. Eleven handleds att göra mångsidigt bruk av ordförråd, fraseologi och grammatiska strukturer (bl.a. infinita konstruktioner som ett sätt att uttrycka sig koncentrerat).
- Undervisningen stärker behärsningen av skrivprocessens olika faser och användning av olika informationskällor.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur

- Eleven analyserar kritiskt mediernas funktion i det egna livet och i samhället.
- Eleven bekantar sig med litteratur, film, teater och mediekultur. I årskurs 9 poängteras studier av skönlitteratur.
- Eleven läser en roman.
- Elevens färdigheter att analysera texter och reflektera över språkets betydelser, strukturer (satsdelar, modalitet, rektion) samt hur språkliga val påverkar textens ton och stil.

I5 Att använda språket som stöd för allt lärande

- Undervisningen stödjer elevens färdigheter i att läsa, skriva, lyssna på och tala texter inom olika kunskapsområden.
- Eleven jämför hur språk används i vardagen vs. inom olika kunskapsområden.
- Elevens användning av informations- och kommunikationsteknologi i informationssökning, inläring och utvärderingen av eget lärande stärks.

- Undervisningen fördjupar elevens förmåga att använda sitt eget modersmål samt andra för eleven bekanta språk som stöd för allt lärande.